ל) ב"מ על. כתובות נ. יותא עה., ב) לעיל טו. ב"ק קיג:, ג) ול"ע בחזקת הבתים

ב"ב מב. דאמר המם מאו ל כ נופ. לומנו המנט נומן דמובן ארעא בפרהסיא ובין, ד) [בכת"י: כל הנעשה דמים

באחר מאי נינהו מטבע וכו'.

נכ"ה ברא"ש. ועי' רש"ש], רכ"ה ברא"ש. ועי' רש"ש], ד) ב"מ מו. שם כל הסוגיא

ע"ש, ו) [שם ג ע"ב], ו) [דברים יט, טו], ח) [ברש"י רי"ף נוסף: לסוטה], ע) [בדפו"ר:

וגלגולה], י) [ברש"י שברי"ף: בסוטה], ל) [ברש"י שברי"ף: בית דין מנדין], ל) [בדפו"ר:

שפסק], מ) [ל"ל והא. (יעב"ץ)], ל) [לא נמלא שס], ס) [לעיל ג ע"ב], ע) ["היה"

[וכן "היו" שבהמשך] ליתח בדפו"ר, וכ"ל בנדרים ונוסף בדפו"ח מהלמור], כ) [סוטה

ס ע"ב], ל) [בראשים ט, כה. וער הוריות יג ע"א], ק) [נדל"ל הקונה. וכ"מ

בראשונים], ד) [ג'יל נתחייב בחליפין. (הר"ש מדעסויא)], ש) [ועי מוס' ב"מ מו. ד"ה

כלן, ק) [ב"מ מו ע"אן, ל) [ע" היטב חוס' ב"מ מה: ד"ה אין], ב) [אל"ל כשעיקר השבועה וכו' דהא מיימינן],

ד"ה ביום], ד) [ברכות סג ע"ח,

נדרים ז ע"ב. נדה יג ע"ב].

ד"ה אין מקיפיןן,

הגהות הב"ח

(ה) גם' דתנן הקורא לחבירו עבד. נ"ב ס"א דתניא ועיין

בתום' פ' כסוי הדם דף פז ע"ב ד"ה תנן כתבו דאשכחן דקאמר תנן ואע"ג דאינה

משנה ב):

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת.

תום' ר"י הזקן

שיהיה שנים. בעד [אחד].

שמחייבו שבועה. א**שכ**חן. ייבו שבועה. אשכחן. זר השבועה היא טענת מגלגל עליו כל מה

שטוען עליו בברי והא מייתינן

שטופן עליו בברי וווא מייתים ממונא מק"ו דניתן ליתבע בעד אחד וטענת ברי היא.

שמא מנלן. כשעיקר הטענה היא שמא כגון שבועת

השומרים, מנין שמגלגל עליו

כל מה שיטעון עליו בברי. אבל מה שטוען בשמא אינו מגלגל עליו. ואע"ג

דסוטה מגלגל עליה שלא שטתה ארוסה וטענת שמא היא, שאני סוטה שהרי

טיכר מעוחה משריעיז אוחה

עיקר טענתה משביעין אחתה בטענת שמא דהיינו אם שטתה נשואה. וכן נמי הא דתנן בפ׳ כל הנשבעין [שבועות מה, א] חלקו השותפים אינו יכול להשביעו,

נתחייב לו שבועה ממקום

מתחיב לו שבועה ממקום אחר מגלגל עליו את הכל, והואיל שלא חלקו משביעין

. אותו בשבועת שמא דשבועת

אותו בשבועת שמא דשבועת השותפים שמא הוא, מגלגלין עליו טענת שמא אף לאחר

. שחלק, אבל טענת שמא שאין שהילק, אבל טענו שמא שאין לה צד בעולם שיהיו נשבעים עליה אינה מגולגלת שלא יהא

חמור הטפל מן העיקר. תדע דגרסינן פרק השואל [ב״מ צח, ב] שואל אומר שכורה

מתה ומשאיל אומר איני יודע

פטור, משאיל אומר שאולה מתה ושוכר אומר שכורה מתה ושוכר אומר שכורה

מתה ישבע שוכר ששכורה

בעד אחד. דעידי קנוי

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

נאמרה שבועה בחוץ ונאמרה שבועה בפנים

מה שבועה האמורה בפנים עשה בה ספק

כודאי אף שבועה האמורה בחוץ עשה בה

ספק כודאי עד היכן גלגול שבועה אמר רב

יהודה אמר רב דא"ל הישבע לי שאין עבדי

אתה ההוא שמותי משמתינן ליה 🕆 דתניא

בהקורא לחבירו עבד יהא בנידוי ממזר סופג

את הארבעים • יורד עמו • לחייו אלא

אמר רבא יהישבע לי שלא נמכרת לי בעבד

עברי האי מענתא מעלייתא היא ממונא אית

ליה גביה רבא למעמיה ידאמר רבא עבד

עברי גופו קנוי אי הכי היינו קרקע מהו

דתימא קרקע הוא דעבדי אינשי ידמזבני

בצינעא אם איתא דובין לית ליה קלא האי

אם איתא דזבין קלא אית ליה קמ"ל:

בותני' כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה

זה נתחייב זה בחליפיו יכיצד החליף שור

בפרה או חמור בשור כיון שזכה זה נתחייב

זה בחליפיו: גמ' יחליפין מאי ניהו ממבע

שמע מינה ממבע נעשה חליפין אמר רב ∞

יהודה ההכי קאמר כל הנישום דמים באחר

כח.

עין משפם נר מצוה

סוטה) דלריך שני עדים שראוה שנסתרה דיליף " דבר דבר מממון: ממון שניתן ליחבע. להשביע בעד אחד אם טענו מנה וכפר לו בכולו ועד אחד מעידו שהוא חייב לו נשבע שנאמרי לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת לכל עון ולכל חטאת אינו קם אבל קם הוא שלא ניתנה להתבע בעד אחד מגלגלין ממון לשבועה (שבועות דף מ.): אינו דין שניתן להתבע בעד אחד אינו דין "שמגלגלין אשכחן בודאי ספק מנלן תניא רשב"י אומר

שמגלגלין. את שבועתו להשביע בגלגול: אשרחן ודאי. שמגלגלין שבועה טענת ברי בדבר שחין חייבין עליו שבועה כגון קרקעות או שלא הודה במקלת שמגלגלין אותו אם נתחייב לו שבועה ממקום אחר: ספק מנין. טענת שמא כגון שבועת השותפין והאריסין שחלקו דתנן בשבועות (דף מה.) חלקו השותפין והאריסין אינו יכול להשביעו והחני נתחייב לו שבועה ממקום אחר מגלגלין עליו את הכל אלמא ספק נמי מגלגלין: מכלן. אי מק"ו לא יי דמי דסוטה כל שבועתה ספק ש וגלגול נמי ספק ממון עיקר שבועתו אינו באה אלא בטענת ודאי דכתיב (שמות כב) כי יתן איש ושבועת השותפין תקנתא דרבנן היא משום דמורו בה היתירא כדאמר התם (שבועות דף מח:) וכיון דעיקר שבועת ממון ליתא אלא בטענת ודאי גלגול דידיה נמי בטענת ודאי ולא בטענת ספק: שבועה בפנים. י דסוטה שמשביעין אותה בעזרה: עד היכן. כחה של גלגול לגלגל דבר שאין נשבעין עליו: דאמר ליה עבדי אתה. אפי׳ זו מגלגלין אם יתחייב לו שבועה ממקום אחר

ובמסקנא מפרש מאי רבותא מקרקע דאמר עד היכן: הקורא לחבירו עבד. עבד כנעני: יהא בנידוי. יס היו מנדין אותו שמולול בישראל כל כך אף הם יולולו בו: סופג את הארבעים. היו קונסין מכות מרדות וניחא ליה הא מנידוי: רשע יורד עמו לחייו. כלומר לזו אין ב"ד נזקקים אבל הוא מותר לשנאתו ואף למעט פרנסתו ולירד לאומנותו: טענה מעלייתא היא. ובלא גלגול נמי אי הוה מודה במקלת או היה לו עד אחד היה חייב שבועה דטענת מטלטלין היא זו שתובעו פעולתו או גרעונו ומאי רבותא דהאי משאר גלגול שבועה: גופו קנוי. ואינה טענת מטלטלין: היינו קרקע. והא תנינן לה במתני׳ דמגלגלין ומאי רבותא דרב יהודה לאשמועינן גלגול עבדי אתה: לים ליה קלא. מש"ה תנן בה גלגול: בותבר' כל הנעשה דמים באחר. שדרכו לתתו בדמים כשקונין חפץ אחד. והשתא ס"ד דמטבע אתא לאשמועינן כיון שוכה זה נתחייב זה בחליפיו היכא דנתנו בתורת חליפין ולא בתורת דמים אלא כעין שקונין בסודר כעין שלף חיש נעלו: כיון שוכה. בו המקנה ומשך זוו חחד מן הקונה בתורת קנין חליפין נתחייב הקונה בחונסי חליפין בכל מקום שהם אם מתו או אם נאבדו עליו לשלם המעות 0 שפוסק לתת לו לפי שכשמושך המוכר את הסודר או את הזוז בתורת חליפין נקנה המקח ללוקח בכל מקום שהוח: החליף שור בפרה. כיון שמשך בעל הפרה את השור נקנית פרה ללוקח בכל מקום שהיא ואונסיה עליו. ובגמרא פריך מאי כילד הואיל מוהוא אחי לאשמועינן דמטבע נעשה חליפין שאע"פ שבתורת דמים קיימא לן (בב"מ דף מד.) דמעות אינן קונות אלא משיכת המקח כי יהבינהו ניהליה בתורת קנין סודר קני כי סודר הוה ליה למיתני כילד החליף מעות בפרה: גמ' מחי ניהו מטבע. שהוח הניתן דמים בחחר בכל מקום ואשמועינן מתני׳ דאע״ג דבתורת דמים קיימא לן דלא קני כי יהביה ליה בתורת חליפין קני: שמע מינה כו'. ואנן קיימא לן בפרק הזהב (ב"מ דף מו.) דאין מטבע נעשה חליפין: אמר רב יהודה הכי קאמר כל הנישום דמים באחר. כל דבר שאם בא לתתו דמים

באחר לריך לשומו בדמים דהיינו כל המטלטלין בר ממטבע: כיון

הודה לו, אמר עולא על ידי גלגול דאמר ליה אשתבע לי מיהת דכדרכה מתה ומגו דאישתבע דכדרכה מתה ישבע ליה דשכורה מתה. ואילו ברישא . מגולגלת C. בפנים. בעזרה, והשביע הכהן את האשה [במדבר ה, כא], דשבועת סוטה בעזרה היא. בחוץ. בב״ד, שבועת ה׳ תהיה בין שניהם [שמות כב, ין. ספק כודאי. כדפרישנא לגלגל ברי על כשעיקר הטענה היא שמא. משמתינן ליה. כלומר ב״ד היו חייבים לנדותו. מיהו אם לא נידוהו אינו מנודה, דיהא בנידוי דקאמרינן לאו למימרא דיהא בנדוי מאליו דהשתא הוא

שלה ניתנה ליחבע. שבועה שלה בעד אחד כדאמרינן התם (ריש בפלן מגלן. פי׳ בקונטר׳ טענת שמא כגון שבועת השותפין והאריסין שחלקו דתנן בפרק הנשבעין (שבועות דף מה. ושם 0) חלקו האריסין והשותפין אינו יכול להשביעו וקתני נתחייב לו שבועה ממקום אחר מגלגלין עליו את הכל אלמא ספק נמי מגלגלין וא״ת מאי בעי

לן מנ"ל נילף ק"ו מסוטה שהיא ספק ומגלגלין עליה אע"ג דלא ניתנה ליתבע בעד אחד א״כ ילפינן ספק מספק וי"ל דלא דמי דהתם כל שבועות שלה ספק ולכך מגלגלין עליה ספקא אבל ממון דעיקר שבועה דידיה אינו בטענת ספקב אימא דלא

מגלגלין עליה ספק: נאמרה שבועה בפנים. ול״ת

למה לי ק"ו דלעיל לומר שמגלגלין נילף מהא דרשה גופיה שמגלגלין בממון משום דנאמרה שבועה בפנים ונאמרה שבועה בחוץ במה מלינו וי"ל דאי לאו ק"ו בהאי מה מלינו דהכא לא מלינו למילף דממונא מאיסורא לא ילפינום אבל בתר דגלי לן האי ק"ו דילפינן ממונא מאיסורא א"כ מהשתא מפקינן שפיר בהא מה מלינו לעשות ספק כודאי ואומר רבי שלא על כל ספיהות מגלגלין שאם נתחייב אדם לחבירו שבועה אינו יכול לגלגל לו ולומר הישבע לי שלה גנבת לי שום דבר מעולם אלא דוקא בספק שיש לנו לחוש קלת כגון נעשה לו שותף או ארים דכה"ג אמרינן בסוף כל הנשבעים

(שבועות דף מח:) דמגלגליס^ג: הקורא לחכירו עבר יהא בנידוי

מכאן מדקדק ר"ת דכל היכא דאמר כה"ג כי ההיא דנדרים

(דף ז:) בשומע אזכרה מפי חבירו ש היה חייב לנדותו ואם לא נידהו הוא עלמו יהא בנידוי לא שיהא ממילא™ אלא ב״ד היו חייבין לנדותו כדאמר הכא שמותי משמתינן ליה והיינו מדה כנגד מדהם כלומר הוא קרא לחבירו עבד דהוא ארורט כך מקללין אותו בארור דהיינו נידוי וכן הקורא לחבירו ממזר הוא אומר שחבירו עבר בלאו לפיכך סופג את הארבעים כדין עובר בלאו: בד הגעשה דמים באחר. פי׳ בחונטרס כל שדרכו לחתו בדמים כשקונין חפץ דהיינו מטבע וקס"ד דמטבע נעשה חליפין אתא לאשמועינן דמיירי שנתן בתורת חליפין ולא בתורת דמים אלא כעין שקונין בסודר כדכתיב (רות ד) שלף איש נעלו כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפיו רב ולוי פליגי פרק הוהב (ב"מ דף מו.) אי חליפין בכליו של קונה או בכליו של מקנה דרב סובר בכליו של קונה ולוי סובר בכליו של מקנה לרב ניחא שפיר אי גרסינן כיון שוכה זה נתחייב זה הקונה והכי נפרש כיון שוכה זה דהיינו המקנה שווכה במטבע של קונה נחחייב זה הקונה באונסי חליפין שהם ברשות די המקנה בכל מקום שהם ואם נאבדו יאבדו לו ואי ל״ג זהה פי׳ הכי כיון שזכה זה י׳ קנה בחליפין כלומר כיון שזכה המקנה במטבע או בסודר של קונה נתחייב המקנה להשיב לקונה חליפיו ולא מצי הדר ביה וללוי דאמר בכליו של מקנה כלומר שיתן המקנה פרוטה לקונה אי גרס נתחייב זה לריך לומר כיון שזכה זה הקונה נתחייב זה דהיינו המקנה להשיב לו חליפיו שאינו יכול לחזור בו ואי לא גרסינן זה הכי נפרש כיון שזכה זה דהיינו הקונה נתחייב הוא עלמו באונסי חליפין כדפרישיתיש:

ביצד החליף שור בפרה או חמור כו'. לרג ניחל שפיר והכי פירושת החליף הקונה שורו בעבור הפרה כדי לקנות הפרה בכ"מ שהיא אבל ללוי קשה היאך יפרש לוי החליף שור בפרה והלא גם השור וגם הפרה נותן המקנה לקונה דתרוייהו של מקנה ואומר ר"י שיש לפרש החליף המקנה את השור בהנאת קבלת הפרה שהקונה מקבלה הימנו בעבור דבר שהוא נותן לוד:

ש"ב מטבע נעשה חליפין. ואע״פ שנתורת דמים קי״ל (ב״ת מד.) דמעות אינן קונות אלא משיכת המקח אבל מעות אינן קונות אלא למיקם במי שפרע כי יהבינהו מיהא ניהליה בתורת קנין

סודר נעשו חליפין וקנו כי סודר כדפירש בקונטרס ואם תאמר ומה טעם שמטבע נעשה חליפין למאן דאמרי פירי לא עבדי חליפין אלא נעל דוקא דהא מטבע לאו כלי הוא ואומר רבינו חם דמטבע כעין כלי שראוי לתלותו בצואר בתו ועוד אומר ר"י משום שראוי לשקול בו משקלות ועוד יש לומר דמה שראוי להוציא ולקנות בו כל דבר מחשבינן ליה כלי": הכי קאמר כל הגישום דמים באחר. פי בקונטרס כל דבר שאם בא לחתו דמים באחר לריך לשומו היינו כל מטלטלין בר ממטבע כיון שזכה זה כו' ואם נחנו בתורת חליפין נקנו חליפין ללוקח במשיכה שמשך בעל המקח את זה ואשמועינן חורת חליפין במטלטלין ולמימר דאע"ג דליתנהו כלי אלא

לחייו. עי׳ ערוך ערך חי: מוסת תוספות

א. דהוי כעין העיקר. תוס' נ"מ ז. ד"ה ניוס. ב. אלא על טענת ודאי. שס, ג. וכגון סוטה שרגלים לדבר שקינא ונסתרה ויש לחוש שזינתה גם באירוסין. שס. ד. אינו מנודה מעצמו. מוס' גדה יג: ה. שני. אמקנה קיימי תרווייהו. תוס׳ הכלק"ש. ו. וקאי תרווייהו אקונה. מוס' הכלק"ש. ז. דהחליף דהכא כמו חליפין התלמוד שבכל שהחליף הנאת קבלת הסודו בחפץ שהוא מקנה לו. תוס׳ הרח"ש, כדאמרינן בפרק הזהב מקבל מיניה גמר ומקני ליה. מוס' רשב"י.

תום' ר"י הזקן (המשך)

יי יי דמנדה ליה מריה דהאי שמעתא. אלא ר"ד מודיז אותו קאמר כשרואין שעשו זה, והיינו דקאמר משמתינן ליה. וש״מ דבכל דוכתא דקתני יהא בנדוי ז) אינו בנדוי עד שינדוהו ב״ד אבורו שרואין שעשה כך וכך. יהא בנדוי. ב"ד היו . מנדין אותו כדפרישנא. יורד. כלומר אין ב״ד נזקקין לו אלא מותר לו לצערו או ליטול אומנותו ממנו. ומסתברא דטעמא דהאי מילתא הוא יטענא וואי מילוגא ווא שקורא לו עבד שאינו אסור איסור עולם בבת ישראל, שאם שחררו רבו מותר לו לבא בקהל, הוא בנדוי ואינו סופג את הארבעים. וקורא לו רשע שאינו אסור כלל בבת אלא הואיל ומוציא עליו שם שהוא רשע וגורם לו (שהוא רשע) [שיבדלו] ממנו ולא יתנו לו שום דבר להרויח ויצערוהו רכל יכולחם. שיש . הרשעים בשום עסק, ולצער אותם כפי היכולת. משום הכי דאמרינן [ב"ק צא, א] זאת אומרת ביישו בדברים פטור. הממון האמור שם במשנה. ור"ש פי יהא בנדוי, ב"ד היו מנדין אותו שמזלזל בישראל כל כך אף הם יזלזלו בו. סופג את הארבעים. . קנסא מכת מרדות וניחא ליה האי מנידוי. רשע יורד עמו עד לחייו, כלומר לזה אין ב״ד נזקקין אבל הוא מותר לשנאתו, ואף למעט פרנסתו ולירד לאומנתו. והעיקר מה שפירשנו. ממונא אית ליה גביה. ומאי אתא לאשמועינן. גופו קנוי לו. וגופו תובעו ולא ממון. היינו קרקע. ופשיטא דמגלגל דעבד הוי דומיא

מטלטלין דקרקט. קלא אית ליח. ומדאית ליה קלא שקר הוא מה שטוען עליו ולא יגלגל, קמ"ל. מ**רנו",** כל הנעשה רמים באחר. קס"ד דהכי קאמר כל הרגיל להיות ניתן בדמי אחר והיינו מטבע. כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפיו. ועמדו החליפין ברשותו וכל האונסין עליו אם נתנו בתורת חליפין שזה קנה המטבע ועמד באחריותו האחד ונסתלק מהשור והאחר קנה השור ועמד השור ברשותו ונסתלק מהמטבע. **גבו'. כל הנישום.** מתני מיירי שלוה ולוה מטלטלין ורוצים להחליף וצריכין לעשות שומת דמים כמה שוה זה וכמה שוה זה וכמה שוה זה ומטלטלין עברי חליפין.

א ומיי פ"ט מהלי שלוחין :[6

מן. רצה ב מייי פ"יו מהלי מ"ת הלי"ד סיי ג סמג עשין דרכנן ב טוש"ע יו"ד סיי שלד

:סעי מג קשי מה. רצב ג מיי פ״א מהלי טוען ונטען הלי״ב סמג עשין

לה טור חו"מ סי לד: עד ד מיי פ"ה מהלי מכירה הל' א סמג עשין פט :טוש"ע חו"מ סי׳ רג סעי׳ א

גליון חש"ם גמ' רשע יורד. ע' תענית ד' ז ע"ב תד"ה מותר לקרותו: שם